Gode råd er gratis

Sådan fungerer fonde

En guide for dig, der søger fonde og legater for første gang - skrevet i let dansk

Har du aldrig søgt fonde eller legater før? Så er denne guide til dig. Den forklarer, hvad en fond er, og hvorfor fondene gør, som de gør.

Vi svarer på de spørgsmål, som næsten alle førstegangsansøgere stiller sig:

- Hvad er en fond?
- Hvorfor skal jeg oplyse så meget om mig selv?
- Hvorfor får jeg måske ikke penge, selvom jeg lever op til kravene?
- Hvorfor tager det så lang tid at få svar?

Og til sidst får du gode råd med på vejen.

Hvad er en fond?

En fond er penge, der er sat til side til et bestemt formål.

Typisk har en person eller en virksomhed doneret penge. Målet kan være at hjælpe studerende, syge mennesker, idrætsforeninger, kunstnere eller noget helt andet. Pengene forvaltes af en lille gruppe mennesker, der kaldes en **bestyrelse**. Deres arbejde er at give pengene videre til dem, der har brug for dem - men kun til det formål, som fonden blev oprettet for.

Det formål står i fondens regler. Reglerne kaldes **vedtægter**. De fortæller, hvad fonden må bruge sine penge på - og hvad den *ikke* må.

Eksempler på formål:

- Hjælp til mennesker i en svær situation
- Støtte til studier, ophold eller rejser
- Hjælp til foreninger, kultur eller idræt
- Støtte til at starte egen virksomhed

> **Ikke altid penge**
>
> En fond giver ikke altid penge. Nogle fonde uddeler i stedet fx et gratis ophold, et gavekort eller billetter til en begivenhed. Tjek altid, hvad fonden uddeler - og søg kun, hvis det er noget, du kan bruge.

> **Vigtigt at vide**
>
> En fond er ikke en myndighed som SU-kontoret eller kommunen. Du kan ikke kræve penge af en fond - du kan kun søge om dem.

Hvorfor skal jeg oplyse så meget om mig selv?

Når du søger, bliver du bedt om at oplyse ting som dit navn, dit CPR-nummer, din økonomi, dit budget og dit kontonummer. Det kan føles lidt voldsomt. Men der er gode grunde:

Fondens egne regler

Der findes en lov om fonde. Den siger, at en fond skal kunne vise, at pengene gik til det rigtige formål - og til det rigtige menneske. Fonden skal altså "vise papir på" sine udbetalinger. Uden dine oplysninger kan fonden ikke leve op til reglerne.

Beskyttelse af dine personoplysninger

Der findes også regler om privatliv (GDPR). Reglerne betyder, at fonden kun må spørge om det, de faktisk har brug for. Derfor skal du kun oplyse det, som fonden beder om. Send ikke flere papirer eller personlige oplysninger, end der bliver bedt om.

Fonden vil ikke betale to gange

Hvis du har fået penge fra andre steder, skal du sige det. Fonde vil ikke betale for det samme to gange. Det er ikke for at straffe dig - men penge skal række til så mange som muligt.

Pengene skal kunne komme sikkert frem

Fonden skal vide, hvem du er, og hvor pengene skal hen. Ellers kan de ikke udbetale dem til den rette person.

> **Gode råd**
>
> Udfyld alt i fondens skema. Svar ærligt. Og del kun meget personlige ting (som helbredsoplysninger), hvis fonden beder om det - og kun det, der handler om det, du søger om.

Hvorfor får jeg ikke penge, selvom jeg lever op til kravene?

Det her er nok det vigtigste at forstå:

> **At leve op til kravene betyder ikke, at du er sikker på penge. Det betyder kun, at din ansøgning bliver læst og taget alvorligt.**

Hvorfor? Fordi fondens penge er begrænsede. Hvis 500 personer søger, og der kun er penge til 20, må fonden vælge. Kravene er en "adgangsbillet" til valget - ikke en garanti for at vinde.

Der er tre typiske grunde til et afslag:

1. Pengene slap op

Der kom bare flere gode ansøgninger, end der var penge til. Det siger intet om dig eller dit projekt.

2. Dit projekt ligger uden for fondens formål

Fondens regler siger præcist, hvad pengene må bruges til. Bestyrelsen må ikke give penge til noget andet - selvom det er et rigtig fint projekt. En fond til uddannelse kan f.eks. ikke betale en ferierejse.

3. Andre ansøgninger passede bedre

Mange fonde har et tema for året, fx "børn og unge". Eller bestyrelsen synes, at nogle projekter gør mere gavn for pengene end dit.

> **Vigtigt at vide**
>
> Du har ikke ret til penge, selvom du lever op til kravene. Og du kan ikke klage over et afslag. Bestyrelsens beslutning er endelig. Det lyder hårdt - men det er sådan, systemet fungerer for alle.

Hvorfor tager det så lang tid at få svar?

Mange oplever at vente flere måneder. Det er ikke, fordi din ansøgning er glemt. Det skyldes fondens måde at arbejde på:

1. **Alle ansøgninger behandles på én gang.** Mange fonde har en frist. Alle, der søger inden fristen, vurderes samlet. Kommer du efter fristen, skal du vente til næste runde.
2. **Bestyrelsen mødes kun få gange om året.** Det er bestyrelsen, der træffer beslutningen. Mødes de kun to eller fire gange om året, tager det alene flere måneder.
3. **Fonden tjekker tingene grundigt.** Fonden skal følge sine regler og sørge for, at pengene går til det rigtige. Det tager tid.
4. **Der er mange ansøgere og få ansatte.** De fleste fonde har kun et lille kontor med få medarbejdere.

> **Gode råd**
>
> Søg i god tid - gerne 3 til 6 måneder, før du skal bruge pengene. Og læg ikke alle dine planer på hylden, mens du venter på svar.

Gode råd til din ansøgning

- **Læs fondens kriterier først.** Søg kun der, hvor dit formål passer ind. Det giver langt større chance end at søge alle steder.
- **Følg skemaet.** Udfyld alt. Fonden kan afvise din ansøgning, blot fordi den mangler noget.
- **Vær konkret.** Skriv klart, hvad pengene skal bruges til, og hvad beløbet dækker (fx "kr. 4.000 til en ny computer til studiet").
- **Fortæl om andre penge.** Har du fået eller søgt penge andre steder? Så skriv det. Fonde finder ofte selv ud af det.
- **Søg flere steder.** Der findes mange små fonde, hvor chancen er større end hos de store og kendte.
- **Læg mærke til fristerne.** Mange fonde har kun én frist om året.

Når du har fået svar

Hvis du får penge

- Pengene skal bruges til det, du søgte om. Sker der ændringer, så skriv til fonden først.
- Nogle gange skal du bagefter vise, hvad pengene gik til - fx med kvitteringer eller et lille regnskab.
- Bruger du ikke pengene, skal de oftest tilbagebetales.

Hvis du får et afslag

- Et afslag er ikke personligt. Ofte var der bare ikke penge nok.
- Du har som regel ikke ret til en begrundelse - men mange fonde forklarer gerne kort, hvis du spørger pænt.
- Prøv igen. De fleste, der har fået en bevilling, har også fået afslag undervejs.

Om skat

Skat: Nogle bevillinger skal du betale skat af, andre er skattefri. Det afhænger af formålet og beløbet. Fonden indberetter typisk til Skat, så du skal ikke gøre noget selv. Er du i tvivl, så spørg fonden eller en rådgiver.

Kort fortalt

Spørgsmål	Kort svar
Hvad er en fond?	Penge sat til side til et bestemt formål, som en bestyrelse giver videre efter fondens egne regler
Hvorfor skal jeg oplyse så meget?	Fordi fonden skal følge loven og kunne dokumentere, at pengene gik til det rigtige
Hvorfor får jeg måske ikke penge?	Der er flere ansøgere, end der er penge. Kravene er en billet til valget - ikke en garanti
Hvorfor tager det lang tid?	Alle ansøgninger behandles samlet, og bestyrelsen mødes kun få gange om året
Bedste råd	Læs fondens kriterier, vær konkret, søg flere steder og i god tid - og giv ikke op

Denne guide er generel. Fonde har vidt forskellige regler - læs altid fondens ansøgningsvejledning og kriterier, før du søger.

Skal du finde en fond at søge? På **legatbogen.dk** kan du gratis søge blandt mere end 8.000 danske fonde og legater - Danmarks største søgemaskine for ansøgere.

Guiden er lavet af **Grant Compass** på baggrund af hundredevis af samtaler med både ansøgere og fonde · **grantcompass.com**

Gode råd er gratis